

(א) [לעיל יד. ושי"ג],
 (ב) לקמן פה, (א) [לעיל]
 (ג) [לעיל כח: ושי"ג],
 (ד) [לעיל כח: ושי"ג],
 (ה) [כ"מ מ. סה: א], (ו) [לעיל
 יד. ושי"ג] (ז) [דף מ: א].

רבינו חננאל

הריא איתתא דעלא
 למיפא בהריא בימא
 ברשות מריה דביתא, אבל
 ברחא דמרי ביתא ללישה
 חביל ומית וחייבה רבא
 לשלומי ברחא למרי
 ביתא. נימא פליג אדרב
 דאמי: היה לא שלא אכל
 ומשני התם לא אמי רב
 הכי אלא דשלא ברשות
 על ולא קביל עליה בעל
 פירות נטירותא דבהמתו
 דבעל הבית. אבל הכא,
 כיון דברשות עיילת קבילת
 עליה נטירותא דבהמתו
 דבעל הבית, ולא עוד אלא
 כיון דלמיפא בעיא
 צניעותא דהא בעיא לגלויי
 צניעותיה בלישה ובאפייה
 ומרי דביתא סלוקי סליק
 נפשיה הלכך עלה הרמי
 וכן הוה, וכן הוה, וכן הוה,
 נמי איתת דהא רבא מברך
 טעמה ולא דחי לה.
 ובטחונה לא בעיא
 צניעותא ומרי דביתא לא
 סלוקי נפשיה מביתיה
 הילכך בטחונה פטורה.
 מתני: הכניס שורו לחצר
 בעל הבית וכולי, אמר
 רבא הכניס שורו לחצר
 בעל הבית שלא ברשות
 וחפר השור בה בהלוי
 בור, בעל השור חייב
 בניוקי החצר ובעל החצר
 חייב בנוקי בור. ואציג
 דאמר מר כי יכרה איש
 בור ולא שור בור, הכא
 כיון דהוה ליה לאיתוהי
 עפר ולטמיה ולא עבר,
 כמאן דכרייה הוא אמרי
 ואמר רבה הכניס שורו
 לחצר חבירו שלא ברשות
 והוצק בו בעל הבית, חייב,
 וכל שכן אם עמד שור
 והזיקו. אבל אם הרביץ
 גללים ונטנפו כליו של
 בעל הבית, בין לרב בין
 לשמואל פטור, הרזין
 להו בור, וסתם גללים
 אפקורי מפקר להו ולא
 מצינו בורן שחייב בו
 הכלים. ואמר רבה נכנס
 הוא לחצר חבירו שלא
 ברשות והזיק את בעל
 הבית או בעל הבית הוצק
 בו חייב, והזיק בעל הבית
 פטור, ולית לן למימר דרב
 פפא פליג עליה, אלא
 מפרש הוא ואמי דאי ידע
 ליה בעל הבית ואזקיה
 חייב, דאמי ליה נהו דאית
 לך רשותא לאפוקן לאזוקן
 לית לך רשותא, ואזרו
 לטעמיהו דאמי רבה כולל,
 והני שמועתא דרבה
 היילכתא נינהו, לדית מאן
 דפליג עליה.

שור שנגח את הפרה פרק חמישי בבא קמא מח.

ב א ב מיי פ"ג מהל'
 נוקי ממון הלכה די
 סמך עשין ס' טושי"ע ח"מ
 סימן שג סעיף ג:
 בא ג מיי שם פ"ו הלכה
 ו ופ"י הלכה ז סמך
 שם טושי"ע ח"מ סימן שג
 סעיף ג וסימן טי סעיף ד:
 סבב ד טושי"ע ח"מ סימן
 טי סעיף ה:
 בג ה מיי שם סמך שם
 טושי"ע ח"מ סעיף ד
 וסימן שג סעיף ג:
 בד ו מיי שם פ"ו הלכה
 ו סמך שם טושי"ע
 ח"מ סימן שג סעיף ב:
 בה ז מיי שם פ"ג הלכה
 ד סמך שם טושי"ע
 ח"מ סימן טי סעיף ו:
 בו ה ט י מיי פ"ו שם
 הלכה ו ופ"א הלכה ז
 ופ"ו מהלכות חובל ומזיק
 הלכה ג סמך שם וסימן ע
 טושי"ע ח"מ סימן שג
 סעיף ד ופ"א וסימן
 שג סעיף א וסימן טח
 סעיף ו:

הוא שן צחקר הניוק. דכיון דהיזב ליה צעל חצר רשותא לעילוי
 דוכתא חקני ליה בגוה והוא ליה חצר הניוק וחצר השותפין דפטור
 בה על השן ועל הרגלי ה"מ משומק לחצרה דחצר של שניהם אבל
 שור מעלמא דעל ואזיק לחד מינייהו וצער בצדה אחר [שמות כג] קרינן
 ציה: **צראום הרביס.** לאו דוקא
 כלומר לאו בצדה אחר דניוק קרינא
 ציה: **מאי צראום ומאי שלא צראום.**
 צקן אין חילוק צין חצר הניוק לה"ר
 אי אמרת בשלמא פטור ומייב צעל
 החצר היינו דשלא צראום פטור דלין
 עליו לשמרו: ולא משלמא אלא חלי
 נוק. והאי פטור ממוק שלם קאמר
 וצראום חייב צ"ש: **צראום. עו:**
חביל. נתחמס: **הכא צראום קביל**
עליה נטירותא. דזהממו. וטעמא
 דצבא לאו משום דקצבר דמאן דעל
 צראום קביל עליה נטירותא דבהמות
 צעל חצר דהא איהו הוא דשני לעילוי
 כולת צבנן היא ואזיק דבעל קדירות
 כי על צראום לא קביל עליו נטירותא
 והכא דמפרש טעמא לקמיה דלמיפא
 צעיא צניעותא ואסתלקו מרוותא דחצר
 וגמלא דלוצציה מהאשה שנכנסה
 לטמון משום דלא אסיק למילתיה
 הוא: **למיפא צעיא צניעותא.** שנגלה
 ורעותיה: **וצעל חצר חייב צנוקי**
הצור. אס הפקיר צורו ואף על גב
 דכתיב כי יכרה איש שור ולא [כין]
 יכרה שור צור ה"מ צבור צרה"ר דלאו
 עליה דידיה רמייה למלווי: **הכא כיון**
דאיס ליה למלווי. מקמי דליפקריה
 דהא צור דידיה הוא וכי אפקר צמר
 הכי נותן תקלה צרה"ר: **הזוק צו.**
שנתקל צו: **כצן פטור.** קס"ד השתא
 רצנן ושיצר כלים א"ז נתקל צו צע"ה
 לאחר שרצן: **ונטנפו כליו.** לאחר
 מיכן. ודוקא כליו אבל הוא עצמו חזק
 חייב צעל השור ולא פטרינן ליה
 משום איש צור ולא שור צור דכל
 מידי דהוה דידיה צעמנו נפילה כגון
 גללים וכגון שנפלה גמלו ולא העמידה
 מחייבינן ליה משום צור ואציג: דאיהו
 לא כרייה אלא הגמל כרהו כיון דצעשת
 נפילה דידיה הוא ועליה לסלוקיה כמו
 דכרייה איהו דמי ואף על גב דמפקר
 ליה צמר שעתא ולא דמי לשורו
 שחפר צור צראום הרביס דחפירה
 לאו דידיה היא ולדליל הנקשר
 צרגל התרנגול מאליו דליל לאו
 דידיה הוא: והזיק. קרי צין
 מתכוין צין שאין מתכוין ומיהו צידים
 הזיקו: **הזוק.** שזה היה עומד
 צמוקו וצא צעל הבית ונתקל צו:
 שניהם

מאי ברשות ומאי שלא ברשות איכא אמרי
 ברשות היא לה שן ברשות הניוק ושן
 ברשות הניוק חייבת שלא ברשות היא לה
 שן ברה"ר ושן ברשות הרבים פטורה ת"ש
 הכנים שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות
 ובא שור ממוקם אחר ונגחו פטור ואם הכנים
 ברשות חייב מאן פטור ובאן חייב לאו פטור
 בעל חצר וחייב בעל חצר לא פטור בעל
 השור וחייב בעל השור אי הכי מאי ברשות
 ומאי שלא ברשות איכא אמרי הא מני (ו'ר'
 טרפון היא דאמר משונה קרן בחצר הניוק
 נזק שלם משלם ברשות היא לה קרן בחצר
 הניוק ומשלם נזק שלם שלא ברשות היא
 לה קרן ברה"ר ולא משלמא אלא חצי נזק:
 ההיא איתתא דעלתה למיפא בההוא ביתא
 אתא ברחא דמרי דביתא אכלה ללישא חביל
 ומית "חייבה רבא לשלומי דמי ברחא לימא
 פליגא אדרב דאמר רב הוויא לה שלא תאכל
 אמרי הכי השתא התם שלא ברשות לא
 קביל עליה נטירותא הכא ברשות קביל עליה
 נטירותא ומאי שנא מהאשה שנכנסה לטמון
 חטין אצל בעל הבית שלא ברשות ואכלתן
 בהמתו של בעל הבית פטור ואם הווקה
 חייבת טעמא שלא ברשות הא ברשות פטור
 אמרי לטמון חטים כיון דלא בעיא צניעותא
 מידי לא בעי מסלקי מרוותא דחצר נפשיהו
 ועליה דידיה רמי נטירותא אבל למיפא כיון
 דבעיא היא צניעותא מרוותא דחצר מסלקי
 נפשיהו הלכך עלה דידיה רמיא נטירותא:
 הכנים שורו לחצר בעל הבית: אמר רבא
 הכנים שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות
 וחפר בה בורות שיחין ומערות בעל השור
 חייב בנוקי חצר ובעל חצר חייב בנוקי הבור
 אף על גב דאמר מר כי יכרה איש בור
 וכלא שור בור הכא כיון דאית ליה להאיך
 למלווייה ולא קא מלווייה כמאן דכרייה דמי
 ואמר רבא הכנים שורו לחצר בעל הבית
 שלא ברשות והזיק את בעל הבית או בעל
 הבית הווק בו חייב רביץ פטור ומשום דרביץ
 פטור אמר רב פפא מאי רביץ ישהרביץ
 גללים ונטנפו כליו של בעל הבית דהוויא
 גללים בור ולא מצינו בור שחייב בו את
 הכלים הניחא לשמואל דאמר כל תקלה בור
 הוא אלא לרב דאמר עד דמפקר ליה מאי
 שניהם

ושינפו כליו. פ"ה דוקא כליו
 אבל הוא עצמו [הזוק]
 חייב צעל השור ולא פטרינן ליה
 משום איש צור ולא שור צור דכל
 מידי דהוה דידיה צעמנו נפילה כגון
 גללים וכן נפלה גמלו ולא העמידה
 דמחייבת ליה משום צור ואציג:
 דאיהו לא כרייה אלא הגמל כרהו
 כיון דצעשת כרייה דידיה הוא ועליה
 רמי לסלוקיה ולא סלקיה כמאן דכרייה
 דמי אף על גב דמפקיר להו צמר
 שעתא ולא דמי לשורו שחפר צור
 צרה"ר דחפירה לאו דידיה הוא וליל
 הקשור צרגל התרנגול מאליו דליל
 לאו דידיה הוא עב"ל משמע מתוך
 פ"ה למאי דמסקינן סתם גללים
 אפקורי מפקר להו דלא פטרינן אלא
 כליו דוקא אבל הוא עצמו חייב
 ולרי"י נראה דודאי מעיקרא דס"ד
 דלא אפקריה לא פטור אלא כליו
 אבל לפי המסקנא דלאמר דמפקר
 להו אפי' הוא עצמו פטור מידי דהוה
 אמפקיר נוקי לאחר נפילה אונס
 ונפילת גמלו מוקמינן דאתקל ואתקלא
 ציה גמליה או דרך שרעתא דנהרא
 דהו פושע אבל הכא דלא פושע אפי' פ

שחם לא היה מפקיר היה חייב לסלק מ"מ השתא דהפקירה פטור ופ"ה נראה יומר שאין נראה שחזר ממנה שלא פטר אלא כליו
 וחשיב האי מפקיר נוקי לאחר נפילה פשיעה שפושע הוא שמכניס שורו שלא צראום שדרכו להרביץ גללים:
הזיקין כ"ה פטור. וא"ת מתינתין היא צפרק המניח (לעיל דף ג: ושי) גבי מצבקה דחייב כשמצבקה צרה"י והזיק צרה"י אחר אבל הזיק צלמותו
 צמות המיד פטור וי"ל דהוה סלקא דעמן התם משום דליכא מרי ספקי שמא לא תהא כקעת נמות וגם לא יצא שום אדם שם ויזיק:
 שניהם

הגהות הב"ח

(א) ב"י אמרי סתם גללים.
 כ"ב ע"י מ"ש מזה צדימ'
 דף סח ע"ב: (ב) תוס'
 ד"ה אציג דלאמר וכו'
 והיה דומה לפטור כל
 אדם צבור:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אציג וכו'
 דאצילו אב חפרה. עין
 לעיל דף כט ע"א תוס'
 ד"ה פליגי ולקמן דף מט
 ע"ב מוספות ד"ה צרה"י:

מוסף רש"י

משונה קרן בחצר
 הניוק. קרן תמה וכל
 מולדותיה קרי משונה
 האילו ושינוי את וסמך, שלא
 היו דרכן לך (לעיל יד.).